

РЕШЕНИЕ

№ 6862

гр. София, 16.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 39 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: ПЛАМЕН Г. ГЕНЕВ

при участието на секретаря РУЖА Й. А.
като разгледа докладваното от ПЛАМЕН Г. ГЕНЕВ Гражданско дело № 20231110114190 по описа за 2023 година

Предявени са обективно съединени иски с правно основание 26, ал.1, предл. 1, 2 и 3 ЗЗД от А. Н. И. срещу Фирма за прогласяване нищожността на договор за възлагане на поръчителство от 28.11.2022 г., с който се обезпечава Договор за потребителски кредит № ***** от 28.11.2022 г. тип /наименование/ № ***** поради противоречието му със закона, неговото заобикаляне и накърняването на добрите нрави, както и иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 67.80 лв., представляваща недължимо платена сума по договор за възлагане на поръчителство от 28.11.2022г., с който се обезпечава Договор за потребителски кредит № ***** от 28.11.2022г. тип /наименование/ № *****, ведно със законната лихва от 17.03.2023г. до окончателното изплащане на вземането.

Ищецът твърди, че между него и Фирма на 28.11.2022 г. е сключен Договор за потребителски кредит № ***** от 28.11.2022г. тип /наименование/ № *****, като размерът на заема е 400 лв. В чл. 1, ал.2 от договора е уговорено, че страните се съгласяват договорът да бъде обезпечен с поръчителство от две физически лица, или банкова гаранция, или поръчителство от одобрено от кредитодателя дружество. В исковата молба е посочено, че на датата на сключване на договора за заем, между ищеца и ответното дружество е сключен Договор за възлагане на поръчителство, като Фирма поело задължението да обезпечи заема срещу възнаграждение от 102 лв., разсрочено за изплащане, заедно с месечната вноска. Поддържа, че сумата по договора е изцяло погасена. Ищецът излага аргументи за попадане на договора за поръчителство в обхвата на ЗПК. Сочи, че клаузата на чл. 1, ал.2 на договора за паричен заем на практика не предоставя избор на

заемополучателя, предвид завишените изискания за банкова гаранция и две физически лица-поръчители и на практика неосъществими, което принуждава да се предостави обезпечение чрез одобреното от заемодателя дружество, както е в случая. Излага аргументи за нарушение на чл. 11, ал.1, т.10 ЗПК, тъй като в ГПР следва да бъдат включени всички разходи по кредита, а в случая е посочено общо, че ГПР не може да бъде над 50 % и по този начин не става ясно кои разходи се заплащат. Поддържа, че възнаграждението по процесния договор не е включено в ГПР. Навежда доводи, че договорът е изцяло лишен от основание, тъй като в полза на потребителя не се предоставя услуга, а обезпечението е изцяло в полза на Фирма, за което е цялото възнаграждение. Изтъква, че съгласно ЗЗД договорът за поръчителство се сключва между кредитора и поръчителя, а не между поръчителя и длъжника, както е в случая. Навежда доводи за нищожност на договора за поръчителство поради накърняване на добрите нрави, тъй като с изискването на чл.2, ал.1 от него за заплащане на възнаграждение, се цели заобикаляне на чл. 19, ал.4 от ЗПК. Дължимата сума по него не е включена в ГПР. Сочи, че е налице противоречие с добрите нрави и предвид размерът на възнаграждението, а именно повече от половината от сумата по отпуснатия заем. Моли съда да уважи предявения иск. Претендира разноски. Пред съда процесуалния представител на страната поддържа исковата молба, прави увеличение на размера на предявения осъдителен иск и претендира разноски, за което представя списък по чл. 80 от ГПК.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК ответникът е подал отговор на исковата молба, с който оспорва исковете като недопустими. Оспорва наличието на правоотношение. Поддържа, че в исковата молба се твърди нищожност на договора за кредит, но не и на договора за поръчителство, предвид което не е процесуално легитимиран. Навежда доводи за нередовност на исковата молба. Моли съда да прекрати производството. Претендира разноски. Пред съда процесуалният представител на страната поддържа отговора на исковата молба и претендира разноски, за което представя списък по чл. 80 от ГПК.

С определение от 29.01.2024 г. постановено по настоящото дело е допуснато на основание чл. 214, ал. 1, изр. 3 от ГПК увеличение на размера на предявения иск по чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, като същият да се считат предявен за сумата от 67.80 лв.

Съдът, като съобрази доводите на страните и обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Представен е по делото договор за потребителски кредит от 23.11.2022г. тип /наименование/ № *****, сключен между Фирма и А. Н. И., по силата на който на А. Н. И. е предоставен потребителски кредит под формата на кредит тип „кредитна линия – решение“, а кредитополучателят го усвоява при предвидените в договора срок и условия, в съответствие с Общите условия на Фирма. Съгласно чл. 1, ал. 4 минималната сума, която може да бъде усвоена по кредита е 200 лв., а кредитния лимит е 4000 лв., при лихвен процент на кредита в размер на 36 %, като е предвидено погасяването да става чрез анюитетни вноски съгласно погасителен план за всяка усвоена сума.

Съгласно чл. 1, ал. 2 от договора кредитополучателят се съгласявал в петдневен срок от одобреното искане за усвояване на всяка сума в рамките на кредитния лимит по този договор да осигури поръчителство от страна на две физически лица, наети на безсрочен трудов договор с минимално брутно месечно възнаграждение за всеки в размер на 1500 лв., одобрено от кредитодателя дружество-поръчител или неотменима и безусловна банкова гаранция от одобрена от Фирма банка. Представено е и приложение № 1 към договора с посочен годишен процент на разходите, както и погасителния план към договора за кредит.

По делото е представено искане № ***** за „кредитна линия – решение“ със параметри, а именно сума за усвояване 400 лв.

По делото е представен и погасителен план към кредит № ***** от 28.11.2022 г., в който е посочен, че имал силата на споразумение между страните по отношение на усвоената сума в размер на 400 лв. за срок от 1 месец отпусната по искане № ***** за усвояване сумата по кредит, като сумата от 400 лв. се усвоявала в търговски обект, където бил подписан договора за кредит.

Представени са и Общи условия на Фирма към договор за потребителски кредит тип /наименование/, както и стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителски кредити.

По делото е представен договор за възлагане на поръчителство от 23.11.2022 г., сключен между Фирма и А. Н. И., съгласно който ответното дружество се задължавало да отговаря солидарно за всички задължения на клиента при условията и за срока на договор за потребителски кредит тип /наименование/ № № ***** от 23.11.2022 г., между клиента и кредитодателя Фирма. Съгласно чл. 1, ал. 2 от договора същият влизал в сила в момента на неговото подписване, но щял да породи действие само ако кредитополучателят в петдневен срок от одобрено искане за усвояване на всяка сума в рамките на кредитния лимит по договора за потребителски кредит не осигури поръчителство от страна на две физически лица, наети на безсрочен трудов договор с минимално брутно месечно възнаграждение за всеки в размер на 1500 лв., одобрено от кредитодателя дружество-поръчител или неотменима и безусловна банкова гаранция от одобрена от Фирма банка. В чл. 2, ал. 1 от договора е предвидено, че за оценяването и поемането на задължението за поръчителство по кредита клиентът дължал на поръчителя възнаграждение в размер, зависещ от размера на кредита, размера на всяка усвоена сума, срока на изпълнение на задължението по кредита, редовност на клиента при получаване на кредита и други показатели, свързани с кредитоспособността и лоялността клиента, чиито конкретни размери при съответните условия са посочени в погасителния план неразделна част от договора.

По делото е представен и погасителен план на възнаграждението за обезпечение от 28.11.2022 г., от който е видно, че размерът на възнаграждението възлиза на сумата от 102 лв., която сума следвало да се плати на 28.12.2022 г.

Представени са два броя фискални бонове от 25.11.2022 г. и 30.12.2022 г. от Фимра и два броя служебни бона от Фимра от 25.11.2022 г. и 30.12.2022 г.

По делото е приета съдебно-счетоводна експертиза, която настоящият съдебен кредитира като компетентно изготвена, от която се установява, че съгласно погасителния план към кредит № ***** от 28.11.2022 г. на ищцата е била предоставен сума в размер на 400 лв., а съгласно погасителен план от 28.11.2022 г. на възнаграждението за обезпечение по усвоения кредит № ***** е в размер на 102 лв. Съгласно заключението в изпълнение на договорите ищцата била извършила плащания към Фирма на сума в общ размер на 472.20 лв. на 09.12.2022 г., като с така посочената сума били погасени задължения за главница по договора за кредит, сключен с Фирма в размер на 400 лв., погасена договорна лихва по кредит № ***** сключен с Фирма в размер на 4.40 лв., както и погасено възнаграждение за поръчителство с Фирма в размер на 67.80 лв. Съгласно заключението при включване на възнаграждението по договора с дружеството поръчител към параметрите по договора за кредит то тогава ГПР е в размер на 2013.43 %.

Настоящият състав намира, че договор за кредит 28.11.2022 г. е потребителски – страни по него са потребител по смисъла на § 13, т. 1 ЗЗП /ищецът е физическо лице, което използва заетата сума за свои лични нужди/, и небанкова финансова институция – търговец по смисъла на § 13, т. 2 ЗЗП. Според легалната дефиниция, дадена в разпоредба на чл. 9 от ЗПК, въз основа на договора за потребителски кредит кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане срещу задължение на длъжника потребител да върне предоставената парична сума. Доколкото по настоящото дело не се твърди и не е доказано сумата по предоставения заем да е използвана за свързани с професионалната и търговска дейност на кредитополучателя, то следва да се приеме, че средствата, предоставени по договора за заем /кредит/ са използвани за цели, извън професионална и търговска дейност на потребителите, а представеният по делото договор за заем е по правната си същност договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9 от ЗПК. Поради това процесният договор се подчинява на правилата на Закон за потребителския кредит и на чл. 143 – 147б ЗЗП, в това число и забраната за неравноправни клаузи, за наличието на които съдът следи служебно.

В случая следва да се посочи, че както договорът за потребителски кредит тип /наименование/ № *****, така и договора за поръчителство са рамкови, като съгласно същите по всяко контректно искане в рамките на кредитния лимит се отпуска сума, което представлява конкретен кредит. В подкрепа на горното е представения погасителен план към кредит № ***** от 28.11.2022 г., в който изрично е посочено, че имал силата на споразумение между страните по отношение на усвоената сума в размер на 400 лв., както и представения погасителен план на възнаграждението за обезпечение от 28.11.2022 г., в който е договорен размерът на възнаграждението по договора от 102 лв. С оглед на гореизложеното по отношение на процесните претенции се установява, че договорът за кредит и

договорът за възлагане на поръчителство са сключени на 28.11.2022 г. с подписване на погасителните планове, на които страните са придали силата на отделни договори, с които планове всъщност са договорени конкретните параметри на двата договора, респективно размерът на задълженията на ищцата. Още повече, че заемният договор е реален договор и за да породи действие, не е достатъчно между страните да е постигнато съгласие за предаване на определена парична сума. Договорът се счита сключен едва с действителното предаване на сумата, т.е. в настоящия случай с плащането на уговорените 400 лв., което е удостоверено в представения погасителен план, че било осъществено на 28.11.2022 г. в търговски обект, където бил подписан договора за кредит.

Настоящият състав намира, че за правилното разрешаване на спора между страните са от значение установените въз основа на събраните по делото доказателства обстоятелства, че двата договора – договорът за кредит и този за предоставяне на гаранция са сключени в един и същ ден, че отделни разпоредби от същите препращат един към друг, че дължимите в полза на търговците престации на практика са обединени в общ погасителен план, имат едни и същи падежи и макар формално кредитор на вземането, представляващо възнаграждение на гаранта за предоставеното по договора за кредит обезпечение да се явява ответникът, то кредитодателят е овластен да получава и плащането по този договор, дължимо от потребителя, заедно с анюитетните вноски по договора за кредит. Ето защо и съдът приема, че се касае за неразривно свързани помежду си сделки, всяка от които следва да се разглежда заедно с другата. Още повече, че за да бъдат осигурени ефективни средства за защита на потребителите и изпълнение на завишения стандарт за това е необходимо, когато се изследва въпросът за няколко договора, съдът да изследва и връзките в отделните договори, но не като отделни правоотношения, които са независими едно от друго, а като една обща икономическа дейност. Дори при множество правоотношения, на отделните правоотношения трябва да се гледа, като на едно правно и икономическо цяло, за да се постигне ефективната защита на потребителя, при проверката от страна на съда за спазване на императивните правила на закона и добрите нрави, в това число и проверката за наличието на неравноправни клаузи.

Именно такъв е настоящият случай, доколкото по делото не се спори, а и от представените по делото доказателства се установява, че Фирма е овластено да приема вместо гаранта възнаграждението по договора за предоставяне на гаранция, което е видно от чл. 3, ал. 1 от рамковия договор за кредит и чл. 2, ал. 2 от рамковия договор за поръчителство. Договорът за потребителски кредит се явява правопораждащия факт, с оглед на който длъжникът сключва договора за предоставяне на гаранция. Обвързаността между двете съглашения се установява от уговорката за необходимост от предоставяне на обезпечение, чрез сключване на договор за гаранция на кредитополучателя с одобрено от кредитодателя юридическо лице – гарант. Не може да се приеме, че чл. 1, ал. 2 от договора за кредит касае доброволен и информиран избор на потребителя за обезпечение. От начина на уговаряне на задължението на потребителя следва да се счита, че е предвидено

допълнително условие за отпускане на кредита, а именно да предостави обезпечение, посредством поръчителство именно от Фирма. Възнаграждението на гаранта обезпечава не изпълнението на длъжника, а предоговорно задължение на заемодателя за правилната преценка за кредитиране. Договорът за възлагане на поръчителство се явява единственото изпълнимо условие по чл. 1, ал. 2 от договора, следва да се приеме, че разходите, които потребителя трябва да заплати по договора за предоставяне на гаранция са пряко свързани с основната му престация по договора за заем и отговарят на дефиницията за разход по кредита по смисъла на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, поради което има характер на допълнително възнаграждение за ползване на заемните средства и следва да бъде включена изначално при формирането на ГПР, като разход пряко свързан с договора за потребителски кредит и който потребителят трябва да заплати.

Съгласно чл. 19, ал. 4 ЗПК годишния процент на разходите не може да надвишава 5 пъти законна лихва, която към датата на сключване на договора за кредит е 10 % /10 пункта + ОЛП, който е 0/, следователно ГПР по кредита не може да надвишава 50 %. В настоящия случай сумата по договор за кредит 28.11.2022 г., сключен с Фирма е в размер на 400 лева, а възнаграждението по договора за гаранция, което е в размер на 102 лева, представлява 25.5 % от сумата по заема, без да се включват останалите суми, формиращи ГПР. Съгласно заключението при включване на таксата по договора с дружеството поръчител към параметрите по договора за кредит то тогава ГПР е в размер на 2013.43 %. Така уговореното възнаграждение има значението на скрита възнаградителна лихва, която не е включена в оскъпяването на ползваната сума и която води до нарушение на императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 ЗПК, поради което процесния договор се явява нищожен на основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД. Доколкото в настоящият случай с предявените искове се претендират различни форми на нищожност, всъщност се съединяват обективно различни искове, като съединяването е винаги евентуално, поради което не следва да се разглеждат останалите предявени основания за нищожност.

По отношение на предявения иск с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД за ищецът се позовават на изначална липса на основание на ответника да получи описаните суми, която е специфичен белег на фактическия състав на неоснователното обогатяване, установен в чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД. Фактическият състав на посочената норма изисква предаване, съответно получаване, на нещо при начална липса на основание, т.е., когато още при самото получаване, липсва основание за преминаване на блага от имуществото на едно лице в имуществото на друго /типичен случай е получаването на нещо въз основа на нищожен акт/. Освен това основаниято трябва да липсва не само при получаване на имуществената ценност, но и при предявяване на претенцията за реституция на даденото.

Съгласно изложеното по-горе настоящият състав прие, че процесният договор за възлагане на поръчителство от 28.11.2022 г. за нищожен. По делото не се спори, а и от приета съдебно-счетоводна експертиза се установява, че А. Н. И. бил извършил плащания към плащания към Фирма на

сума в общ размер на 472.20 лв. на 09.12.2022 г., като с така посочената сума били погасени задължения за главница по договора за кредит, сключен с Фирма в размер на 400 лв., погасена договорна лихва по кредит № ***** сключен с Фирма в размер на 4.40 лв., както и погасено възнаграждение за поръчителство с Фирма в размер на 67.80 лв. В случая сумата от 67.80 лв. се явява заплатената сума по договор за възлагане на поръчителство от 28.11.2022 г., която сума е събрана на основание договор, който се явява нищожен съгласно изложеното по-горе. Поради което този иск се явява основателен за сумата от 67.80 лв., като така предявеният иск следва да бъде уважен в пълен размер.

По отговорността на страните за разноски:

При този изход на спора с оглед основателността на исковата претенция на основание чл. 78, ал. 1 ГПК в полза на ищеца следва да бъдат присъдени разноски, като страната претендира сумата в размер на 100 лв., представляваща платена държавна такса, както и сумата от 300 лв. депозит за вещо лице, а на основание чл. 38, ал. 2 от ЗА на процесуалния представител на ищеца се дължат разноски за първата инстанция в размер на 360 лв. с ДДС. При този изход на спора на ответника не следва да се присъждат разноски.

Воден от горното, Софийски районен съд,

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖЕН по предявения от А. Н. И., ЕГН ***** със съдебен адрес в /административен адрес/, чрез адв. Х. Й., срещу Фирма, ЕИК *****, със съдебен адрес /административен адрес/, чрез адв. Д. Д. иск с правно основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 от ЗЗД, договор за възлагане на поръчителство от 28.11.2022 г., с който се обезпечава Договор за потребителски кредит № ***** от 28.11.2022 г. тип /наименование/ № ***** поради противоречието му със закона, сключен между Фирма и А. Н. И..

ОСЪЖДА Фирма, ЕИК *****, със съдебен адрес /административен адрес/, чрез адв. Д. Д., да заплати на А. Н. И., ЕГН ***** със съдебен адрес в /административен адрес/, чрез адв. Х. Й., по предявения иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД сумата от 67.80 лв., представляваща недължимо платена сума по договор за възлагане на поръчителство от 28.11.2022г., с който се обезпечава Договор за потребителски кредит № ***** от 28.11.2022г. тип /наименование/ № *****, ведно със законната лихва от 17.03.2023г. до окончателното изплащане на вземането.

ОСЪЖДА Фирма, ЕИК *****, със съдебен адрес /административен адрес/, чрез адв. Д. Д., да заплати на А. Н. И., ЕГН ***** със съдебен адрес в /административен адрес/, чрез адв. Х. Й., на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК сумата в размер на 400 лв., представляваща разноски в исковото производство.

ОСЪЖДА Фирма, ЕИК *****, със съдебен адрес /административен адрес/, чрез адв. Д. Д., да заплати на ЕФирма, БУЛСТАТ *****, фирмено

дело № 24/2021 г. по описа на СГС, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК във вр. с чл. 38, ал. 2 ЗА, сумата от 360 лв. с ДДС, представляваща адвокатско възнаграждение за процесуално представителство на А. Н. И. пред СРС.

Решението може да бъде обжалвано пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____